

MEMÒRIA HISTÒRICA

El govern de Tortosa s'obre a permetre l'exhumació del maqui Serrano davant la insistència d'Aragó

L'executiu aragonès avisa que recorrerà al Ministeri de Justícia si no obté el permís i l'Ajuntament es mostra predisposat a autoritzar-la a canvi de garanties que es tracten amb rigor totes les restes que es puguin trobar als Reguers, on el SETMANARI L'EBRE va confirmar que està enterrat el guerriller

Tortosa. Ò. Meseguer

Un any i mig després que este setmanari publicés una recerca que acumulava indicis sobre el lloc exacte on estaria enterrat el guerriller aragonès Francisco Serrano Iranzo al cementiri dels Reguers -Serrano era company del mític La Pastora i va morir tirotejat el 1954 en l'assalt a la masia dels Nomen a la pedania tortosina-, sembla que es podria reactivar l'exhumació del seu cos, que ja des d'abans de la publicació reclama el govern d'Aragó en el marc d'una campanya de recuperació de les restes de guerrillers antifranquistes assassinats i enterrats fora del territori aragonès. En el cas de Serrano, l'objectiu últim és entregar les restes a les seues filles, una de les quals, Lúcia Serrano, que és qui més oportunitat va tenir de conèixer el seu pare, té ja 83 anys i té poc marge per a veure complert el seu desig d'enterrar-lo al cementiri de Castellote, on ella viu i d'on Serrano va haver de marxar per a incorporar-se a l'Agrupació Guerrillera de Llevant i Aragó arran de les pallisses que regularment li infringia la Guàrdia Civil reclamant-li informació sobre el seu germà i el seu pare, que ja eren membres del maqui.

L'Ajuntament de Tortosa està ara disposat a autoritzar l'exhumació si se li donen garanties que es tractaran amb rigor totes les restes òssies que s'hi puguin trobar, tant si pertanyen com no a Serrano -a partir de les anàlisis d'ADN pertinents-, i demana també que es tinguen en compte com a interlocutors els organismes de la Generalitat per a la gestió de la Memòria Democràtica.

Una pregunta parlamentària a les Corts d'Aragó del diputat de Ciudadanos Ramiro Domínguez, ponent de la Llei de memòria històrica aragonesa i un dels impulsors -des de l'oposició- de la iniciativa, ha tornat a posar el cas sobre la taula. Domínguez va instar el nou conseller de Cultura aragonès, Felipe Faci, a tornar a demanar de nou autorització per a l'exhumació després que les dos primeres reclamacions per escrit s'haguessen resolt sense resposta formal, només

amb contactes telefònics amb l'alcalde de Tortosa, Meritxell Roigé, i amb fonts del seu govern. Faci, al seu torn, es va comprometre a reprendre les gestions iniciades per l'anterior director general de Relacions Institucionals, Julio Embid, i va avisar que si l'Ajuntament de Tortosa dificulta l'exhumació, recorrerà a la Direcció General de Memòria del Ministeri de Justícia espanyol **"perquè es done compliment i empara a la Llei [estatutal] de Memòria Democràtica"**. Domínguez havia lamentat la suposada falta de col·laboració de l'Ajuntament de Tortosa: **"El silenci administratiu significa que no hi ha interès per a resoldre la qüestió"**.

DOS CARTES La primavera del 2018, arran d'una primera carta adreçada per Embid, el govern d'Aragó demanava essencialment informació sobre el lloc on podia estar enterrat Serrano al "cementiri de Tortosa". L'exdirector general i l'alcalde haurien parlat telefònicament i Roigé li hauria transmès que no constava el nom en la documentació oficial dels cementiris. Arran de la recerca d'esta publicació, assenyalant un punt exacte del cementiri dels Reguers i aportant diferents proves, la perspectiva va canviar i el govern aragonès va adreçar una segona carta, més concreta, fent referència a la informació del SETMANARI L'EBRE i demanant permís per a poder extraure i analitzar les restes. Esta petició tampoc no va tenir resposta oficial per escrit, tot i que fonts del govern municipal haurien parlat telefònicament amb la direcció general aragonesa per a reclamar-los el màxim de certes i de concreció. En qualsevol cas, els indicis aportats per este setmanari -la sèrie d'articles va ser finalista del Premi Terres de l'Ebre de periodisme- són múltiples i concloents: el testimoni d'Adrian Grau, veí dels Reguers, que tenia 7 anys en el moment dels fets i recordava que després de l'enterrament va anar amb més canalla al cementiri per a veure on havien enterrat el popular maqui, estava avalat pel llibre d'història local *Els Reguers* i pel llibre de l'historiador José Calvo *La Pastora, del monte al mito*. Tots

El reportatge de L'EBRE sobre el lloc on descansarien les restes de Serrano, publicat el juny del 2018.

dos assenyalaven que Serrano va ser inhumat en superfície, i naturalment sense cap referència exterior per la seua condició de fugit, al racó

nord-est del cementiri dels Reguers. A més a més, el SETMANARI L'EBRE va aportar l'acta de defunció de Serrano, on es deia que seria enterrat als

Reguers. També l'historiador ebrenc Sánchez-Cervelló, especialista en la Batalla de l'Ebre, va avalar la tesi de Grau. Pocs dubtes poden quedar. No es pot tenir la certesa al cent per cent fins que es facen les proves d'ADN, però en tot cas el govern aragonès sempre s'ha ofert a encarregar-se de tot: portar un equip d'arqueòlegs de Patrimoni d'Aragó, fer la feina i traslladar les restes a Castellote.

L'equip de govern de Tortosa té previst prendre ara la iniciativa i adreçar una comunicació a la nova directora general de Patrimoni Cultural d'Aragó, Marisanch Menjón -que assumix les polítiques de memòria històrica-, per a transmetre-li que està obert a donar el permís per a l'exhumació si es complixen els requisits esmentats.

† Felipe Tallada de Esteve

Advocat

Acadèmic de Legislació i
Jurisprudència de Catalunya

Ha mort el dia 6 de desembre de 2019
a l'edat de 95 anys

La família prega una oració per la seva ànima i
agraeix les mostres de condol.

Es celebrarà una missa en record seu,
el proper divendres dia 20 de desembre, a les 19.00 hores,
a la Parròquia de Sant Blai de Tortosa.

Tortosa, desembre 2019